Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tiende Afdeling)

2. oktober 2025 *

»Præjudiciel forelæggelse – område med frihed, sikkerhed og retfærdighed – retligt samarbejde i straffesager – rammeafgørelse 2008/947/RIA – gensidig anerkendelse af domme og afgørelser om prøvetid – artikel 1 – anvendelsesområde – løsladelse under tilsyn med pligt til at modtage lægebehandling på en lukket institution – frihedsstraf – pligt til anerkendelse eller fuldbyrdelse«

I sag C-391/24 [Nolgers] [i],

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af strafuitvoeringsrechtbank van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (retten i sager om strafafsoning under den nederlandsksprogede ret i første instans i Bruxelles, Belgien) ved afgørelse af 3. juni 2024, indgået til Domstolen den 4. juni 2024, i straffesagen mod

LZ,

har

DOMSTOLEN (Tiende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, D. Gratsias, og dommerne E. Regan (refererende dommer) og B. Smulders,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– den belgiske regering ved L. Jans, C. Pochet og M. Van Regemorter, som befuldmægtigede,

– den nederlandske regering ved M.K. Bulterman og J. Langer, som befuldmægtigede,

– Europa-Kommissionen ved T. Franchoo, H. Leupold og J. Vondung, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

* Processprog: nederlandsk.

[i] Den foreliggende sags navn er et vedtaget navn. Det svarer ikke til et navn på en part i sagen.

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Rådets rammeafgørelse 2008/947/RIA af 27. november 2008 om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse på domme og afgørelser om prøvetid med tilsyn med henblik på tilsyn med tilsynsforanstaltninger og alternative sanktioner (EUT 2008, L 337, s. 102).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en sag vedrørende en anmodning om løsladelse under tilsyn indgivet af LZ.

Retsforskrifter

EU-retten

Rammeafgørelse 2008/909/RIA

3 Artikel 1 i Rådets rammeafgørelse 2008/909/RIA af 27. november 2008 om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse på domme i straffesager om idømmelse af frihedsstraffe eller frihedsberøvende foranstaltninger med henblik på fuldbyrdelse i Den Europæiske Union (EUT 2008, L 327, s. 27) med overskriften »Definitioner« bestemmer:

»I denne rammeafgørelse forstås ved

a) »dom«: en endelig afgørelse eller kendelse fra en domstol i udstedelsesstaten, der idømmer en fysisk person en sanktion

b) »sanktion«: en tidsbegrænset eller tidsubegrænset frihedsstraf eller frihedsberøvende foranstaltning, som er idømt i en straffesag på grund af en strafbar handling

[...]«

4 Rammeafgørelsens artikel 3 med overskriften »Formål og anvendelsesområde« bestemmer i stk. 1:

»Denne rammeafgørelse har til formål at fastsætte regler, hvorefter en medlemsstat med henblik på at lette den domfældtes sociale rehabilitering anerkender en dom og fuldbyrder sanktionen.«

5 Nævnte rammeafgørelses artikel 8 med overskriften »Anerkendelse af dommen og fuldbyrdelse af sanktionen« fastsætter følgende i stk. 3:

»Hvis sanktionen på grund af sin art ikke er forenelig med fuldbyrdelsesstatens lovgivning, kan den kompetente myndighed i denne stat tilpasse sanktionen til den straf eller den foranstaltning, der efter denne stats lovgivning gælder for lignende lovovertrædelser. Denne straf eller foranstaltning skal i videst muligt omfang svare til den sanktion, udstedelsesstaten har idømt, og sanktionen kan derfor ikke konverteres til en bødestraf.«

6 Samme rammeafgørelses artikel 9 med overskriften »Grunde til at afslå anerkendelse og fuldbyrdelse« bestemmer følgende i stk. 1:

»Den kompetente myndighed i fuldbyrdelsesstaten kan afslå at anerkende dommen og fuldbyrde sanktionen, hvis

[...]

k) den idømte sanktion omfatter psykiatrisk behandling eller lægebehandling eller en anden frihedsberøvende foranstaltning, der uanset artikel 8, stk. 3, ikke kan fuldbyrdes af fuldbyrdelsesstaten i overensstemmelse med den pågældende medlemsstats retssystem eller sundhedssystem

[...]«

Rammeafgørelse 2008/947

7 Tredje betragtning til rammeafgørelse 2008/947 har følgende ordlyd:

»[R]ammeafgørelse [2008/909] vedrører gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af frihedsstraf eller frihedsberøvende foranstaltninger. Der kræves yderligere fælles regler, især hvor en ikke-frihedsberøvende straf, der indebærer tilsyn med tilsynsforanstaltninger eller alternative sanktioner, er blevet pålagt en person, der ikke har sit lovlige og sædvanlige opholdssted i domsstaten.«

8 Denne rammeafgørelses artikel 1 med overskriften »Formål og anvendelsesområde« bestemmer i stk. 1-3:

»1. Denne rammeafgørelse tager sigte på at lette domfældtes rehabilitering, forbedre beskyttelsen af ofre og den brede offentlighed og lette anvendelsen af passende tilsynsforanstaltninger og alternative sanktioner for så vidt angår lovovertrædere, der ikke bor i domsstaten. Med henblik på at nå disse mål fastsætter denne rammeafgørelse regler, hvorefter en anden medlemsstat end den, hvor den domfældte er dømt, anerkender domme og, hvor det er relevant, afgørelser om tilsyn, fører tilsyn med tilsynsforanstaltninger, der er pålagt på grundlag af en dom, eller alternative sanktioner, der er knyttet til dommen, og træffer alle øvrige afgørelser i forbindelse med dommen, medmindre andet er fastsat i denne rammeafgørelse.

2. Denne rammeafgørelse finder kun anvendelse på:

a) anerkendelse af domme og, når det er relevant, afgørelser om prøvetid med tilsyn

b) overførsel af ansvaret for tilsynet med tilsynsforanstaltninger og alternative sanktioner

c) alle øvrige afgørelser med tilknytning til de i litra a) og b), anførte,

som beskrevet og defineret i rammeafgørelsen.

3. Denne rammeafgørelse finder ikke anvendelse på

a) fuldbyrdelse af straffedomme, der indebærer frihedsstraf eller frihedsberøvende foranstaltninger, og som falder ind under anvendelsesområdet for rammeafgørelse 2008/909/RIA

[...]«

9 Den nævnte rammeafgørelses artikel 2 med overskriften »Definitioner« har følgende ordlyd:

»I denne rammeafgørelse forstås ved

1) »dom«: en endelig afgørelse eller kendelse fra en domstol i udstedelsesstaten, der fastslår, at en fysisk person har begået en strafbar handling, og pålægger denne
   a) en frihedsstraf eller frihedsberøvende foranstaltning, hvis der er bevilget prøveløsladelse på grundlag af denne dom eller ved en efterfølgende afgørelse om prøvetid med tilsyn
   b) en betinget straf
   c) en betinget dom eller
   d) en alternativ sanktion

2) »betinget straf«: en frihedsstraf eller frihedsberøvende foranstaltning, hvis fuldbyrdelse helt eller delvis udsættes på visse betingelser ved domfældelsen og erstattes af en eller flere tilsynsforanstaltninger. Sådanne tilsynsforanstaltninger kan være indeholdt i dommen eller fastlagt i en separat afgørelse om prøvetid med tilsyn truffet af en kompetent myndighed

3) »betinget dom«: en dom, hvor straffastsættelsen udsættes på visse betingelser og erstattes af en eller flere tilsynsforanstaltninger, eller hvor en eller flere tilsynsforanstaltninger fastsættes i stedet for en frihedsstraf eller frihedsberøvende foranstaltning. Sådanne tilsynsforanstaltninger kan være indeholdt i dommen eller fastlagt i en separat afgørelse om prøvetid med tilsyn truffet af en kompetent myndighed

4) »alternativ sanktion«: en anden straf end en frihedsstraf, frihedsberøvende foranstaltning eller bødestraf, der pålægger en forpligtelse eller et påbud

5) »afgørelse om prøvetid med tilsyn«: en dom eller en endelig afgørelse fra en kompetent myndighed i udstedelsesstaten, der træffes på grundlag af en dom, og hvorved der
   a) bevilges prøveløsladelse eller
   b) pålægges tilsynsforanstaltninger

6) »prøveløsladelse«: en endelig afgørelse fra en kompetent myndighed, eller som følger af national ret, om en domfældts førtidige løsladelse efter afsoning af en del af en frihedsstraf eller anden frihedsberøvende foranstaltning med pålæggelse af en eller flere tilsynsforanstaltninger

7) »tilsynsforanstaltninger«: forpligtelser og påbud, som en kompetent myndighed i henhold til national ret i udstedelsesstaten pålægger en fysisk person i forbindelse med en betinget straf, en betinget dom eller en prøveløsladelse

[...]«

10 Samme rammeafgørelses artikel 4 med overskriften »Tilsynsforanstaltningernes og de alternative sanktioners art« bestemmer i stk. 1:

»Denne rammeafgørelse anvendes på følgende tilsynsforanstaltninger og alternative sanktioner:

[...]

k) pligt til at underkaste sig terapi [...]«

11 Artikel 9 i rammeafgørelse 2008/947 med overskriften »Tilpasning af tilsynsforanstaltninger eller alternative sanktioner« bestemmer i stk. 1 og 3:

»1. Hvis arten og varigheden af den relevante tilsynsforanstaltning eller alternative sanktion eller varigheden af prøvetiden med tilsyn ikke er forenelige med fuldbyrdelsesstatens lovgivning, kan den kompetente myndighed i denne stat tilpasse disse til arten og varigheden af tilsynsforanstaltninger og alternative sanktioner eller varigheden af prøvetiden med tilsyn, der gælder for tilsvarende lovovertrædelser efter denne stats lovgivning. Den tilpassede tilsynsforanstaltning, alternative sanktion eller varigheden af prøvetiden med tilsyn skal ligge så tæt som muligt på den tilsynsforanstaltning, alternative sanktion eller prøvetidslængde, der er pålagt i udstedelsesstaten.

[...]

3. Den tilpassede tilsynsforanstaltning, alternative sanktion eller prøvetid med tilsyn må ikke være strengere eller længere end den tilsynsforanstaltning, alternative sanktion eller prøvetid med tilsyn, der oprindelig blev pålagt.«

12 Denne rammeafgørelses artikel 11 med overskriften »Grunde til at afslå anerkendelse og tilsyn« fastsætter følgende i stk. 1:

»Den kompetente myndighed i fuldbyrdelsesstaten kan afslå at anerkende domme samt, når det er relevant, afgørelser om prøvetid med tilsyn og at overtage ansvaret for tilsynet med tilsynsforanstaltninger eller de alternative sanktioner, hvis

[...]

i) dommen eller, når det er relevant, afgørelsen om prøvetid med tilsyn omfatter lægebehandling/terapi, som fuldbyrdelsesstaten uanset artikel 9, ikke har mulighed for at føre tilsyn med i henhold til den pågældende stats retssystem eller sundhedsvæsen

[...]«

Belgisk ret

13 Artikel 34a i Strafwetboek (straffelovbogen) bestemmer:

»Den straffuldbyrdende rets tilsyn er en tillægsstraf, som i de i loven fastsatte tilfælde skal eller kan pålægges for at beskytte samfundet mod personer, der har begået visse alvorlige krænkelser af personers integritet. Denne tillægsstraf begynder at løbe fra udløbet af hovedfængselsstraffen eller indespærringen.«

14 Artikel 56 i wet betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten (lov om den eksterne retsstilling for personer, der er idømt en frihedsstraf, og om offerets rettigheder i forbindelse med fuldbyrdelsen af straffen) af 17. maj 2006 (*Belgisch Staatsblad*, 15.6.2006, s. 30455) i den affattelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen (herefter »WERV«), fastsætter:

»§ 1. Den straffuldbyrdende ret kan undergive den dømte særlige individuelle vilkår, der gør det muligt at gennemføre planen for social rehabilitering, som gør det muligt at reagere på de kontraindikationer, der er omhandlet i artikel 47, § 1, eller som viser sig at være nødvendige af hensyn til ofrene.

[...]«

15 WERV's artikel 95/2 er sålydende:

»§ 1. Den straffuldbyrdende rets tilsyn, som den dømte er blevet idømt i henhold til straffelovens artikel 34a-34c, begynder at løbe ved udløbet af hovedstraffen.

§ 2. Den straffuldbyrdende ret træffer inden udløbet af hovedstraffen i overensstemmelse med den procedure, der er fastsat i afdeling 2, afgørelse om, hvorvidt den dømte, der er blevet idømt tilsyn, skal frihedsberøves eller løslades under tilsyn.

Efter at den straffuldbyrdende ret har foretaget den i første afsnit omhandlede prøvelse, bliver en dømt person, som er blevet prøveløsladt efter prøvetiden, løsladt under tilsyn, i givet fald på de vilkår, der er fastsat i artikel 95/7, § 2.

§ 3. Den dømte, som er under tilsyn, frihedsberøves, såfremt der er fare for, at vedkommende begår alvorlige strafbare handlinger, der krænker tredjemands fysiske eller psykiske integritet, og som i tilfælde af løsladelse under tilsyn ikke kan forhindres ved pålæggelse af særlige vilkår.«

16 WERV's artikel 95/7 har følgende ordlyd:

»[...]

§ 2. Såfremt den straffuldbyrdende ret bevilger løsladelse under tilsyn, fastslår den, at den dømte, der er under tilsyn, er underlagt de almindelige vilkår, der er fastsat i artikel 55.

Den straffuldbyrdende ret kan underlægge den dømte, der er under tilsyn, særlige individuelle vilkår, der afbøder risikoen for, at den pågældende begår alvorlige forbrydelser, der kan skade personers fysiske eller psykiske integritet, eller som viser sig at være nødvendige af hensyn til ofrene.

Såfremt den dømte er under tilsyn ved den straffuldbyrdende ret for en af de i artikel 371/1, artikel 371/2, artikel 372, artikel 373, stk. 2 og 3, artikel 375, artikel 376, stk. 2 og 3, eller artikel 377, stk. 1, 2, 4 og 6, i Code pénal [(straffelovbogen)] omhandlede forhold, kan den straffuldbyrdende ret gøre løsladelsen under tilsyn betinget af, at den dømte får rådgivning eller behandling hos en tjeneste, der er specialiseret i rådgivning eller behandling af seksualforbrydere. Den straffuldbyrdende ret fastsætter længden af den periode, hvor den dømte skal have rådgivning eller behandling.

[...]«

17 WERV's artikel 95/21 fastsætter:

»Efter et års frihedsberøvelse, der udelukkende er baseret på den afgørelse, der følger efter, at den dømte er blevet undergivet tilsyn ved den straffuldbyrdende ret, undersøger den straffuldbyrdende ret ex officio muligheden for at bevilge en løsladelse under tilsyn. Frihedsberøvelsen af den tilsynsdømte opretholdes, såfremt der er fare for, at vedkommende vil begå alvorlige strafbare handlinger, der krænker tredjemands fysiske eller psykiske integritet, og som ikke kan forhindres ved pålæggelse af særlige vilkår i forbindelse med løsladelse under tilsyn.

Direktøren afgiver en udtalelse fire måneder før den i stk. 1 omhandlede frist. Artikel 95/3, stk. 2, finder anvendelse.«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

18 LZ, der er nederlandsk statsborger, blev den 2. december 2011 idømt otte års fængsel af rechtbank van eerste aanleg van Antwerpen (retten i første instans i Antwerpen, Belgien) for voldtægt og vold mod sin mindreårige datter, der var under fjorten år på tidspunktet for de faktiske omstændigheder, med den skærpende omstændighed, at han var slægtning i opstigende linje, og for blufærdighedskrænkelse mod sin mindreårige datter og en af hendes venner, for besiddelse og distribution af børnepornografisk materiale og for at have fremsat trusler. Han blev ligeledes idømt en straf i form af tilsyn ved strafuitvoeringsrechtbank (ret i sager om strafafsoning) for en periode på ti år i henhold til bl.a. straffelovbogens artikel 34a.

19 Den 26. november 2013 anmodede LZ om at blive overført til et fængsel i Nederlandene for at fortsætte afsoningen af sin straf dér. De nederlandske myndigheder afslog hans anmodning med den begrundelse, at LZ ikke havde tilstrækkelig tilknytning til Nederlandene, og at han ikke var opført på denne medlemsstats kommunalforvaltningslister.

20 Den 27. august 2015 fremsatte LZ den samme anmodning og tilføjede, at han ønskede rehabilitering i Nederlandene. I deres svar anførte de nederlandske myndigheder, at de var villige til at anerkende fængselsstraffen, men ikke straffen i form af tilsyn ved en straffuldbyrdende ret, da denne foranstaltning ikke har noget modstykke i nederlandsk ret. I praksis ville en overførsel til Nederlandene medføre, at LZ ville blive løsladt efter fængselsstraffens ophør, og en sådan overførsel kunne derfor ikke finde sted.

21 Den 3. juli 2019 ophørte den fængselsstraf på otte år, som LZ var blevet idømt, og straffen i form af tilsyn ved den straffuldbyrdende ret begyndte at løbe.

22 I denne sammenhæng skal strafuitvoeringsrechtbank van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (retten i sager om strafafsoning under den nederlandsksprogede ret i første instans i Bruxelles, Belgien), som er den forelæggende ret, træffe afgørelse i henhold til WERV's artikel 95/2-95/30 om, hvorvidt LZ skal »løslades under tilsyn« eller fortsat skal være frihedsberøvet.

23 Denne ret har præciseret, at i overensstemmelse med WERV's artikel 95/21 opretholdes frihedsberøvelsen af den tilsynsdømte, såfremt der er fare for, at vedkommende begår alvorlige strafbare handlinger, der krænker tredjemands fysiske eller psykiske integritet, og som ikke kan forhindres ved pålæggelse af særlige vilkår i forbindelse med løsladelse under tilsyn.

24 I det foreliggende tilfælde har den nævnte ret under hensyntagen til bl.a. en rapport udarbejdet af den psykosociale tjeneste i fængslet, hvori LZ er frihedsberøvet, konkluderet, at der foreligger en høj risiko for, at LZ vil begå alvorlige strafbare handlinger, der krænker tredjemands psykiske eller fysiske integritet, og at en langvarig døgnbehandling af den pågældendes psykiske lidelser er absolut nødvendig for at imødegå en sådan risiko.

25 Den forelæggende ret har imidlertid anført, at det ikke har været muligt at påbegynde denne døgnbehandling i Belgien med den begrundelse, at LZ, der er nederlandsk statsborger, ikke har opholdsret i Belgien, og at han ikke er omfattet af sygeforsikringen, selv om han altid har boet i Belgien, hvor han er født.

26 I forbindelse med henvendelser rettet til de nederlandske myndigheder med henblik på i overensstemmelse med LZ' ønske at overveje muligheden for at lade ham få den nævnte døgnbehandling på en lukket institution i Nederlandene, oplyste disse myndigheder den 29. januar 2024, at denne foranstaltning udgør en frihedsstraf, som ikke kan anerkendes og fuldbyrdes i henhold til rammeafgørelse 2008/947.

27 Den forelæggende ret er derfor i tvivl om, hvorvidt det på grundlag af rammeafgørelse 2008/947 er muligt at anmode om anerkendelse og fuldbyrdelse af en dom, hvorved der træffes afgørelse om løsladelse under tilsyn med et særligt vilkår om, at den pågældende modtager en langvarig døgnbehandling på en lukket institution. Den forelæggende ret har imidlertid i denne henseende præciseret, at den ikke ønsker rækkevidden af rammeafgørelse 2008/909 afklaret, idet denne ifølge den forelæggende ret er uden relevans.

28 Da den løsladelse under tilsyn, som LZ har anmodet om, ikke kunne gennemføres på det tidspunkt, hvor den nævnte ret skulle træffe afgørelse, har denne ret afslået denne anmodning, idet den samtidig har truffet afgørelse om, at anmodningen skal tages op til fornyet behandling, når Domstolen har besvaret dens spørgsmål.

29 På denne baggrund har strafuitvoeringsrechtbank van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (retten i sager om strafafsoning under den nederlandsksprogede ret i første instans i Bruxelles) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal rammeafgørelse [2008/947] fortolkes således, at [Kongeriget] Nederlandene, såfremt [Kongeriget] Belgien i forbindelse med tilsynsforanstaltninger afsiger en dom, hvorved den dømte indrømmes løsladelse under tilsyn på særlige vilkår, og denne dom af den kompetente belgiske myndighed sammen med den – i rammeafgørelsen nævnte – attest videresendes til den kompetente myndighed i Nederlandene, skal anerkende og fuldbyrde dommen, idet Nederlandene bl.a. fører tilsyn med, at de særlige vilkår anvendes korrekt under hensyntagen til, at den dømte er nederlandsk statsborger og ønsker at vende tilbage til Nederlandene?

Gælder dette også, hvis det pålægges som et særligt vilkår, at den dømte skal modtage [døgn]behandling i Nederlandene for sin seksualproblematik og skal overføres fra fængslet til en lukket nederlandsk institution?«

Retsforhandlingerne for Domstolen

30 Den forelæggende ret har anmodet om, at den foreliggende sag undergives den præjudicielle hasteprocedure i henhold til artikel 23a i statutten for Den Europæiske Unions Domstol og artikel 107 i Domstolens procesreglement.

31 Den 18. juni 2024 har Domstolen på forslag fra den refererende dommer og efter at have hørt generaladvokaten besluttet ikke at imødekomme denne anmodning, idet betingelserne, der er fastsat herfor i artikel 107, ikke er opfyldt.

Formaliteten vedrørende anmodningen om præjudiciel afgørelse

32 Uden formelt at fremsætte en formalitetsindsigelse har den nederlandske regering udtrykt tvivl om, hvorvidt der er en sammenhæng mellem den fortolkning af EU-retten, der anmodes om i det præjudicielle spørgsmål, og realiteten i hovedsagen eller genstanden herfor. Det fremgår således af forelæggelsesafgørelsen, at den anmodning om løsladelse under tilsyn, som LZ har indgivet til den forelæggende ret, blev afslået. Derfor verserer der følge den nederlandske regering ikke længere en sag for den forelæggende ret om den anmodning, der er blevet indbragt for den, idet den forelæggende ret har forelagt Domstolen sit præjudicielle spørgsmål i forventning om en senere behandling af denne anmodning.

33 Således som det fremgår af fast retspraksis, er proceduren efter artikel 267 TEUF et middel til samarbejde mellem Domstolen og de nationale retter, som giver Domstolen mulighed for at forsyne de nationale retter med de elementer vedrørende fortolkningen af EU-retten, som er nødvendige for, at de kan afgøre de for dem verserende tvister. Begrundelsen for ordningen med præjudiciel forelæggelse er ikke, at der skal afgives responsa vedrørende generelle eller hypotetiske spørgsmål, men at der skal foreligge et behov med henblik på selve afgørelsen af en retstvist. Som det fremgår af selve ordlyden af artikel 267 TEUF, skal den præjudicielle afgørelse, der anmodes om, være »nødvendig« for, at den forelæggende ret kan »[afsige] sin dom« i den sag, der verserer for den (dom af 8.5.2025, Zimir, C-662/23, EU:C:2025:326, præmis 25 og den deri nævnte retspraksis).

34 Domstolen har således gentagne gange fastslået, at det følger af såvel ordlyden som opbygningen af artikel 267 TEUF, at den præjudicielle procedure bl.a. forudsætter, at der reelt verserer en sag for den nationale domstol, og at denne domstol skal træffe en afgørelse, hvis udfald kan påvirkes af den præjudicielle afgørelse (jf. i denne retning dom af 8.5.2025, Zimir, C-662/23, EU:C:2025:326, præmis 26 og den deri nævnte retspraksis).

35 Domstolen kan derfor af egen drift efterprøve, om tvisten i hovedsagen fortsat består (jf. i denne retning dom af 8.5.2025, Zimir, C-662/23, EU:C:2025:326, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis).

36 I denne henseende fremgår det af anmodningen om præjudiciel afgørelse, at selv om den forelæggende ret har afslået den af LZ indgivne anmodning om løsladelse under tilsyn, har den ligeledes besluttet, at denne anmodning skal tages op til fornyet behandling, når den forelæggende ret har modtaget en besvarelse af det præjudicielle spørgsmål, som den har forelagt Domstolen.

37 Det må følgelig fastslås, at hovedsagen stadig verserer for den forelæggende ret, og at Domstolens besvarelse af det forelagte spørgsmål kan tages i betragtning med henblik på at træffe en afgørelse i denne sag.

38 Under disse omstændigheder kan anmodningen om præjudiciel afgørelse antages til realitetsbehandling.

Om det præjudicielle spørgsmål

39 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om rammeafgørelse 2008/947 skal fortolkes således, at den kompetente myndighed i fuldbyrdelsesstaten på grundlag af denne rammeafgørelse er forpligtet til at anerkende og fuldbyrde en dom, som er fremsendt til denne af den kompetente myndighed i udstedelsesstaten, og hvorved der træffes afgørelse om løsladelse under tilsyn af en person, der afsoner en frihedsstraf, med et særligt vilkår om, at den pågældende skal modtage »døgnbehandling« for sine psykiske lidelser på en lukket institution.

40 Med henblik på at besvare dette spørgsmål skal det efterprøves, om en sådan dom er omfattet af rammeafgørelsens anvendelsesområde.

41 Artikel 1 i rammeafgørelse 2008/947 vedrører i overensstemmelse med sin overskrift formålene med og anvendelsesområdet for rammeafgørelsen. Som det fremgår af denne artikel 1, stk. 1, fastsætter rammeafgørelsen bl.a. de regler, hvorefter en anden medlemsstat end den, hvor den domfældte er dømt, anerkender domme og, hvor det er relevant, afgørelser om tilsyn og fører tilsyn med tilsynsforanstaltninger, der er pålagt på grundlag af en dom, eller alternative sanktioner, der er knyttet til dommen.

42 I henhold til nævnte rammeafgørelses artikel 1, stk. 2, finder denne kun anvendelse på anerkendelse af domme og, hvor det er relevant, afgørelser om prøvetid med tilsyn, som fastsat i dette stykkes litra a), på overførsel af ansvaret for tilsynet med tilsynsforanstaltninger og alternative sanktioner som omhandlet i nævnte stykkes litra b) og ifølge samme stykkes litra c) på alle øvrige afgørelser med tilknytning til de i denne artikel 1, stk. 2, litra a) og b), anførte afgørelser i overensstemmelse med det, der er beskrevet og fastsat i den nævnte rammeafgørelse.

43 Artikel 2 i rammeafgørelse 2008/947 definerer med henblik på denne rammeafgørelse bl.a. begrebet »dom« i nr. 1), litra a), hvorved forstås en endelig afgørelse eller kendelse fra en domstol i udstedelsesstaten, der fastslår, at en fysisk person har begået en strafbar handling, og pålægger denne, for det første, en frihedsstraf eller frihedsberøvende foranstaltning, hvis der er bevilget prøveløsladelse på grundlag af denne dom eller ved en efterfølgende afgørelse om prøvetid med tilsyn, for det andet, en betinget straf, for det tredje, en betinget dom eller, for det fjerde, en alternativ sanktion. I henhold til artikel 2, nr. 5), forstås ved »afgørelse om prøvetid med tilsyn« en dom eller en endelig afgørelse fra en kompetent myndighed i udstedelsesstaten, der træffes på grundlag af en dom, og hvorved der bevilges prøveløsladelse eller pålægges tilsynsforanstaltninger, idet sidstnævnte i henhold til nævnte artikels nr. 7), defineres som forpligtelser og påbud, som en kompetent myndighed i henhold til national ret i udstedelsesstaten pålægger en fysisk person i forbindelse med en betinget straf, en betinget dom eller en prøveløsladelse. Henset til omstændighederne i hovedsagen skal det i øvrigt fremhæves, at udtrykket »prøveløsladelse« i overensstemmelse med samme artikels nr. 6) henviser til en endelig afgørelse, der er truffet af en

kompetent myndighed, eller som følger af national ret, om en domfældts førtidige løsladelse efter afsoning af en del af en frihedsstraf eller anden frihedsberøvende foranstaltning med pålæggelse af en eller flere tilsynsforanstaltninger.

44 Det fremgår af de definitioner, der er anført i den foregående præmis, og definitionerne af begreberne »betinget straf«, »betinget dom« og »alternativ sanktion« i henholdsvis artikel 2, nr. 2), 3) og 4), i rammeafgørelse 2008/947, at rammeafgørelsens anvendelsesområde i henhold til dens artikel 1, stk. 2, omfatter anerkendelse og fuldbyrdelse af domme, hvorved personer, der er fundet skyldige i en strafbar handling, underkastes fuldbyrdelse af sanktioner eller foranstaltninger, der ikke berøver dem deres frihed.

45 En sådan fortolkning bekræftes af artikel 1, stk. 3, litra a), som præciserer, at rammeafgørelse 2008/947 ikke finder anvendelse på fuldbyrdelse af straffedomme, der indebærer frihedsstraf eller frihedsberøvende foranstaltninger, og som falder ind under anvendelsesområdet for rammeafgørelse 2008/909. Som Domstolen har fastslået, udelukker disse to rammeafgørelsers anvendelsesområder, således som det fremgår af denne bestemmelse, nemlig gensidigt hinanden (jf. i denne retning dom af 5.10.2023, QS (Tilbagekaldelse af udsættelse), C-219/22, EU:C:2023:732, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis).

46 Artikel 3 i rammeafgørelse 2008/909, der i overensstemmelse med sin overskrift fastlægger rammeafgørelsens formål og anvendelsesområde, bestemmer i denne henseende i stk. 1, at denne rammeafgørelse har til formål at fastsætte regler, hvorefter en medlemsstat med henblik på at lette den domfældtes sociale rehabilitering anerkender en dom og fuldbyrder sanktionen, idet begreberne »dom« og »sanktion« defineres i henholdsvis artikel 1, litra a), og artikel 1, litra b), i den nævnte rammeafgørelse som dels en endelig afgørelse eller kendelse fra en domstol i udstedelsesstaten, der idømmer en fysisk person en sanktion, dels en tidsbegrænset eller tidsubegrænset frihedsstraf eller frihedsberøvende foranstaltning, som er idømt i en straffesag på grund af en strafbar handling.

47 I overensstemmelse med artikel 1, stk. 1, i rammeafgørelse 2008/947, sammenholdt med denne artikel 1, stk. 3, litra a), og med tredje betragtning til denne rammeafgørelse, vedrører rammeafgørelse 2008/947 således gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af ikke-frihedsberøvende straffe eller foranstaltninger, mens gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af frihedsstraffe eller frihedsberøvende foranstaltninger henhører under rammeafgørelse 2008/909.

48 Denne fortolkning af anvendelsesområdet for henholdsvis rammeafgørelse 2008/909 og rammeafgørelse 2008/947 bekræftes af de bestemmelser i disse rammeafgørelser, der mere specifikt vedrører lægelige foranstaltninger.

49 Hvad angår rammeafgørelse 2008/947 fremgår det af dens artikel 4, stk. 1, litra k), at denne rammeafgørelse bl.a. finder anvendelse på tilsynsforanstaltninger og alternative sanktioner, der har form af en pligt til at underkaste sig terapi. Blandt de grunde til at afslå anerkendelse eller tilsyn, som den kompetente myndighed i fuldbyrdelsesstaten kan påberåbe sig, er der i nævnte rammeafgørelses artikel 11, stk. 1, litra i), desuden henvist til en dom eller, når det er relevant, en afgørelse om prøvetid med tilsyn, der omfatter lægebehandling/terapi, som fuldbyrdelsesstaten uanset artikel 9 ikke har mulighed for at føre tilsyn med i henhold til den pågældende stats retssystem eller sundhedsvæsen.

50 Hvad angår rammeafgørelse 2008/909 henviser de grunde til at afslå anerkendelse og fuldbyrdelse, der er omhandlet i rammeafgørelsens artikel 9, i overensstemmelse med denne artikel 9, stk. 1, litra k), til den situation, hvor den idømte sanktion omfatter psykiatrisk behandling eller lægebehandling eller en anden frihedsberøvende foranstaltning, der uanset denne rammeafgørelses artikel 8, stk. 3, ikke kan fuldbyrdes af fuldbyrdelsesstaten i overensstemmelse med den pågældende medlemsstats retssystem eller sundhedssystem. Det fremgår heraf, at den behandling, der er omhandlet i denne bestemmelse, består i frihedsberøvende foranstaltninger.

51 Det følger af disse bestemmelser, at domme, hvorved der træffes afgørelse om en lægelig foranstaltning, enten falder ind under anvendelsesområdet for rammeafgørelse 2008/947, hvis den ikke er frihedsberøvende, eller under anvendelsesområdet for rammeafgørelse 2008/909, hvis den derimod er frihedsberøvende.

52 Følgelig kan en dom, hvorved der i overensstemmelse med udstedelsesmedlemsstatens lovgivning træffes afgørelse om løsladelse under tilsyn, gøres til genstand for en anmodning om anerkendelse og fuldbyrdelse i henhold til rammeafgørelse 2008/947, forudsat at det vilkår, der er knyttet til denne dom, ikke udgør en frihedsberøvende foranstaltning, i hvilket tilfælde en sådan dom falder ind under anvendelsesområdet for rammeafgørelse 2008/909.

53 I det foreliggende tilfælde skal det bemærkes, at henset til de oplysninger, som den forelæggende ret har fremlagt vedrørende den påtænkte foranstaltning, og til de betragtninger, der er anført i nærværende doms præmis 46, udgør en foranstaltning, der pålægger løsladelse under tilsyn af en person, der afsoner en frihedsstraf, og som er truffet inden for rammerne af den straf i form af tilsyn ved den straffuldbyrdende ret, som denne person er blevet idømt, når den er ledsaget af et særligt vilkår om, at den pågældende skal modtage døgnbehandling for sine psykiske lidelser på en lukket institution, en foranstaltning, som er idømt på grund af en strafbar handling, og som på grund af dette særlige vilkårs art medfører, at den pågældende berøves sin frihed.

54 Følgelig er anerkendelse og fuldbyrdelse af en dom, hvorved der træffes en sådan foranstaltning, ikke omfattet af anvendelsesområdet for rammeafgørelse 2008/947, men af anvendelsesområdet for rammeafgørelse 2008/909.

55 Henset til ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at rammeafgørelse 2008/947 skal fortolkes således, at anerkendelse og fuldbyrdelse af en dom, hvorved der træffes afgørelse om løsladelse under tilsyn af en person, der afsoner en frihedsstraf, med et særligt vilkår om, at den pågældende skal modtage døgnbehandling for sine psykiske lidelser på en lukket institution, ikke er omfattet af denne rammeafgørelses anvendelsesområde, og derfor er den kompetente myndighed i fuldbyrdelsesstaten ikke forpligtet til at anerkende og fuldbyrde en sådan dom på grundlag af den nævnte rammeafgørelse.

Sagsomkostninger

56 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tiende Afdeling) for ret:

Rådets rammeafgørelse 2008/947/RIA af 27. november 2008 om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse på domme og afgørelser om prøvetid med tilsyn med henblik på tilsyn med tilsynsforanstaltninger og alternative sanktioner

skal fortolkes således, at

anerkendelse og fuldbyrdelse af en dom, hvorved der træffes afgørelse om løsladelse under tilsyn af en person, der afsoner en frihedsstraf, med et særligt vilkår om, at den pågældende skal modtage døgnbehandling for sine psykiske lidelser på en lukket institution, ikke er omfattet af denne rammeafgørelses anvendelsesområde, og derfor er den kompetente myndighed i fuldbyrdelsesstaten ikke forpligtet til at anerkende og fuldbyrde en sådan dom på grundlag af den nævnte rammeafgørelse.

Underskrifter